

Bányavirágok – a Mátra ásványkincsei

Ajánlott korosztály: 7-8. osztály

NAT: Ember és természet > Anyag,
energia, információ > Anyagok

Összeállította: Fodor Rozália

MTM Mátra Múzeuma

fodor.rozalia@nhmus.hu

Mik azok az ásványok?

Fogalmazd meg előbb a saját szavaiddal!

Segítek!

- természetben előforduló anyagok
- általában szilárd halmazállapotúak
- A Földet felépítő anyagok
- sajátos kémiai összetételük van
- többségük jellegzetes kristályformával rendelkezik

Ásvány, vagy kristály?

a kristályok az ásványok építőelemei
alakjuk mindig valamilyen geometrikus test
alakjuk belső szimmetriájukat tükrözi
méretük a milliméter töredékétől a több méteresig (!) terjedhet

az ásványok gyakran kristályok halmazából állnak
DE nem minden ásványban találunk szabályos kristályokat!

Az ásványok tulajdonságai

**Milyen tulajdonságai lehetnek az ásványoknak?
Gondold végig ismereteid és a kép alapján!**

Segítek!

Kémiai tulajdonságok

- összetétele
- színező elemek
- rácshibák

a kémiai tulajdonságok
meghatározzák a
fizikai tulajdonságokat

Fizikai tulajdonságok

- színe
- kristályok alakja
- keménysége
- hasadása és törése
- átlátszósága
- fénye

Nézzünk akkor néhány tulajdonságot, melyek segíthetnek az ásványhatározásban!

gipsz

termésken

rodokrozit

berill

az ásványok színe

fluorit

malachit

topáz

amazonit, füstkvarc

fluorit

akvamarin

turmalin

nátrolit

az ásványok alakja

kalcit

arany

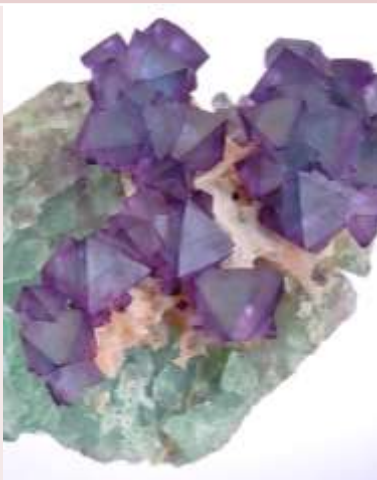

ezüst

kalcidon

az ásványok keménysége

1. Talk	2. Gipsz	3. Kalcit	4. Fluorit	5. Apatit
				
6. Ortoklász	7. Kvarc	8. Topáz	9. Korund	10. Gyémánt
				

A Mohs-féle keménységi skála

Ha meg akarod határozni egy ásvány keménységét, nagyon könnyen megteheted. Csupán néhány eszköz kell hozzá: tű, kés, reszelő, üveg, kalapács és a körmöd.

Keménységi fok	Jelleg	Típusásvány
1	Körömmel könnyen karcolható.	Talk
2	Körömmel nehezen karcolható.	Gipsz
3	Körömmel nem, tűvel karcolható.	Kalcit
4	Tűvel nehezen, késsel könnyen karcolható.	Fluorit
5	Tűvel nem, késsel nehezen karcolható.	Apatit
6	Késsel nem karcolható, reszelő fogja.	Ortoklász
7	Üveget karcolja, acéllal ütve szikrázik.	Kvarc
8	Üveget karcolja.	Topáz
9	Üveget karcolja.	Korund
10	Üveget karcolja.	Gyémánt

kvarc

ortoklász

gipsz

a Föld leggyakoribb ásványai

kalcit

kősó

víz

gyémánt

topáz

rubin

turmalin

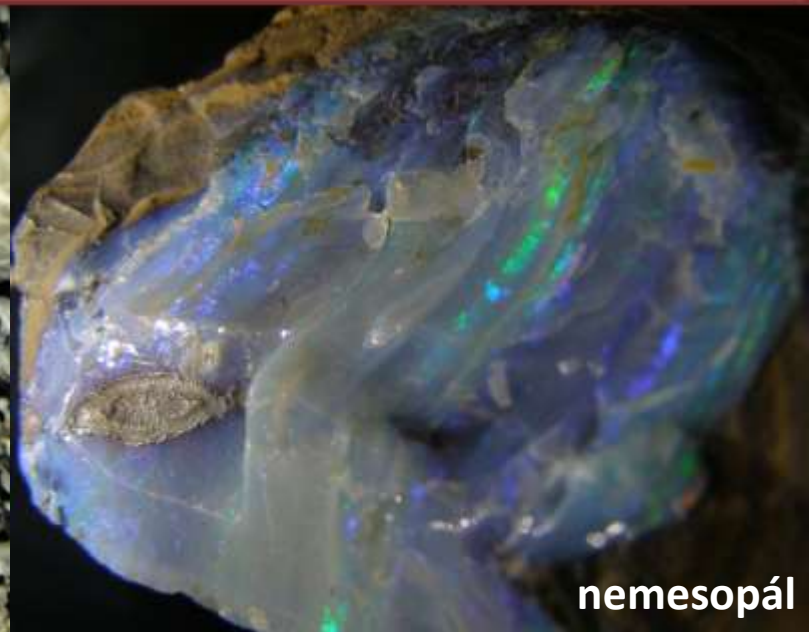
drágakövek

smaragd

zafír

nemesopál

ametiszt

achát

tűzopál

ékkövek

lapis lazuli

gránát

amazonit

akvamarin

arany

ezüst

pirit

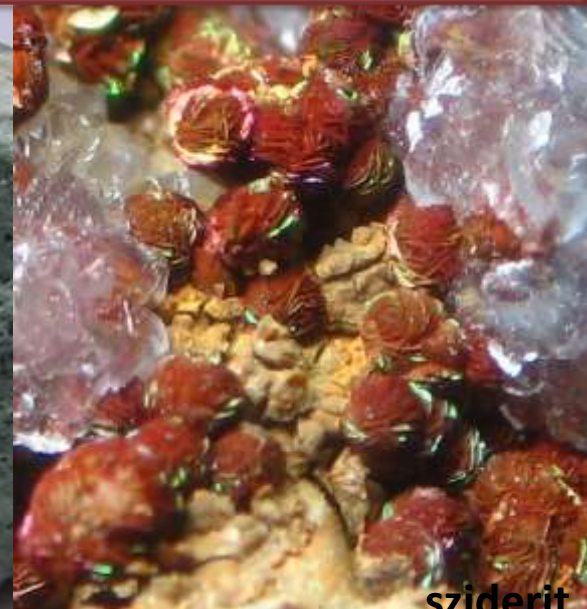
fémek ásványai (ércek)

réz

magnetit

sziderit

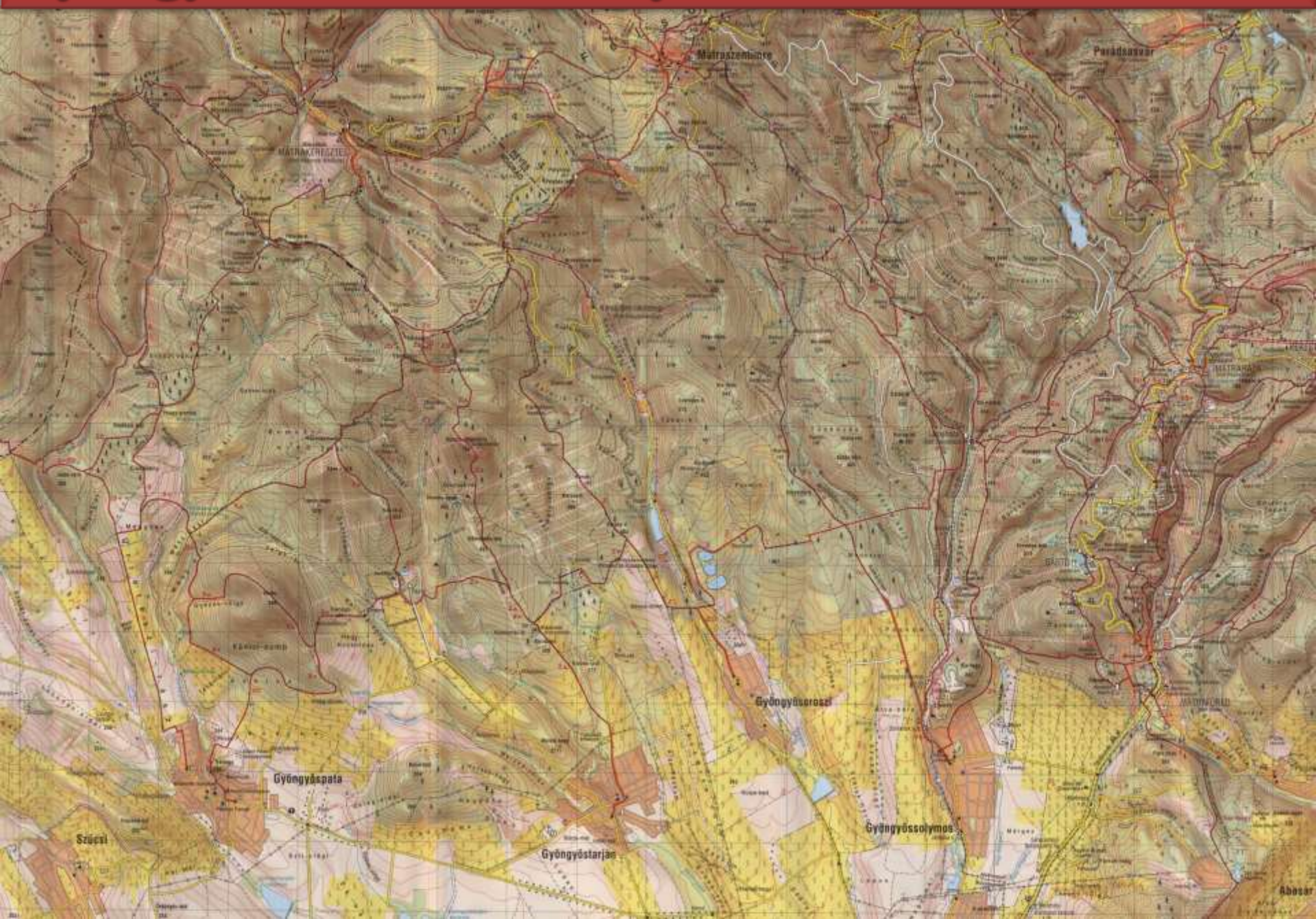
Kiránduljunk!

(Persze, csak virtuálisan.)

Látogassuk meg a Mátra ásványokban leggazdagabb területeit!

Gyöngyösesroszi és környéke

antimonit

szfalerit, galenit

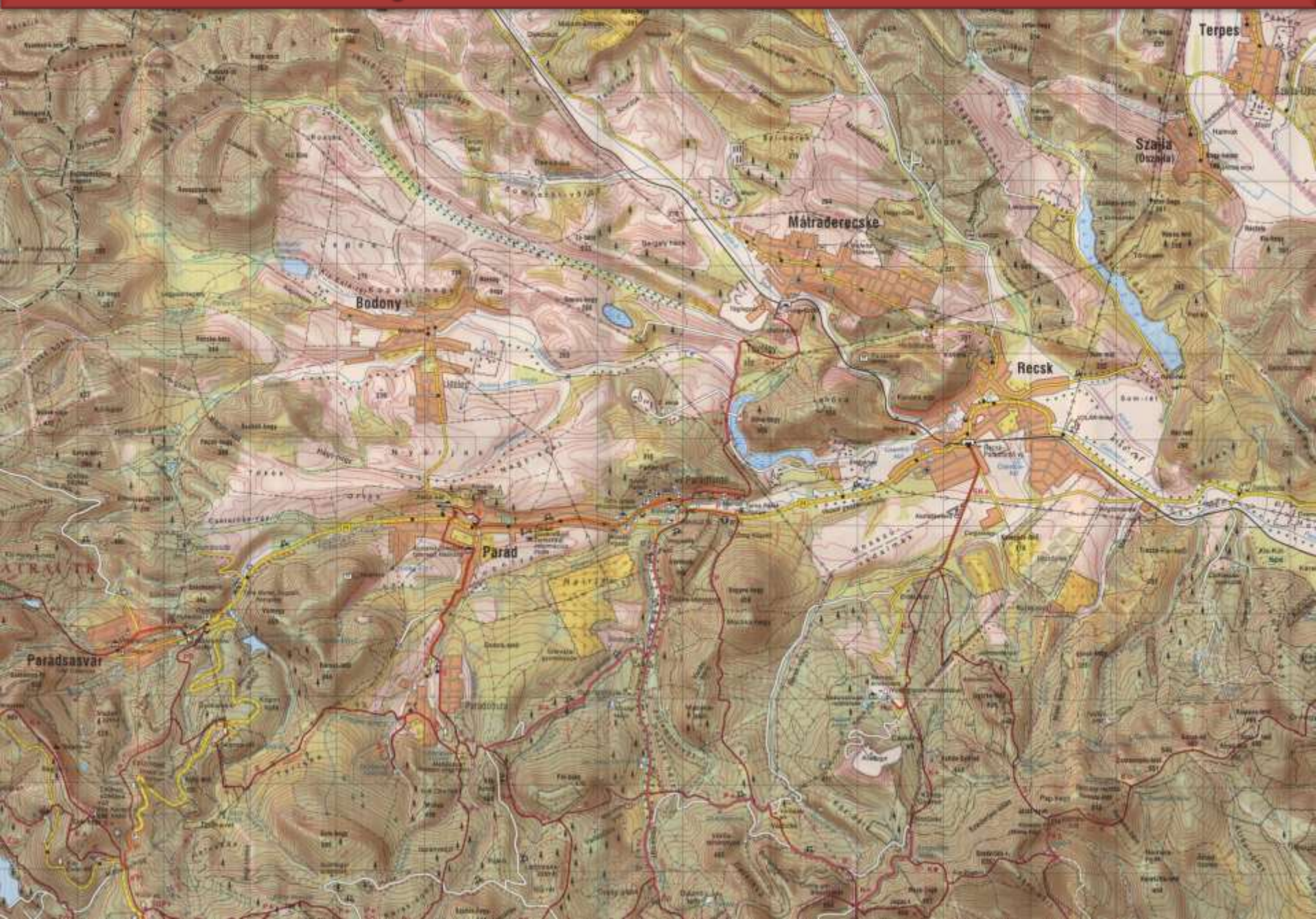
kalcit

ametiszt

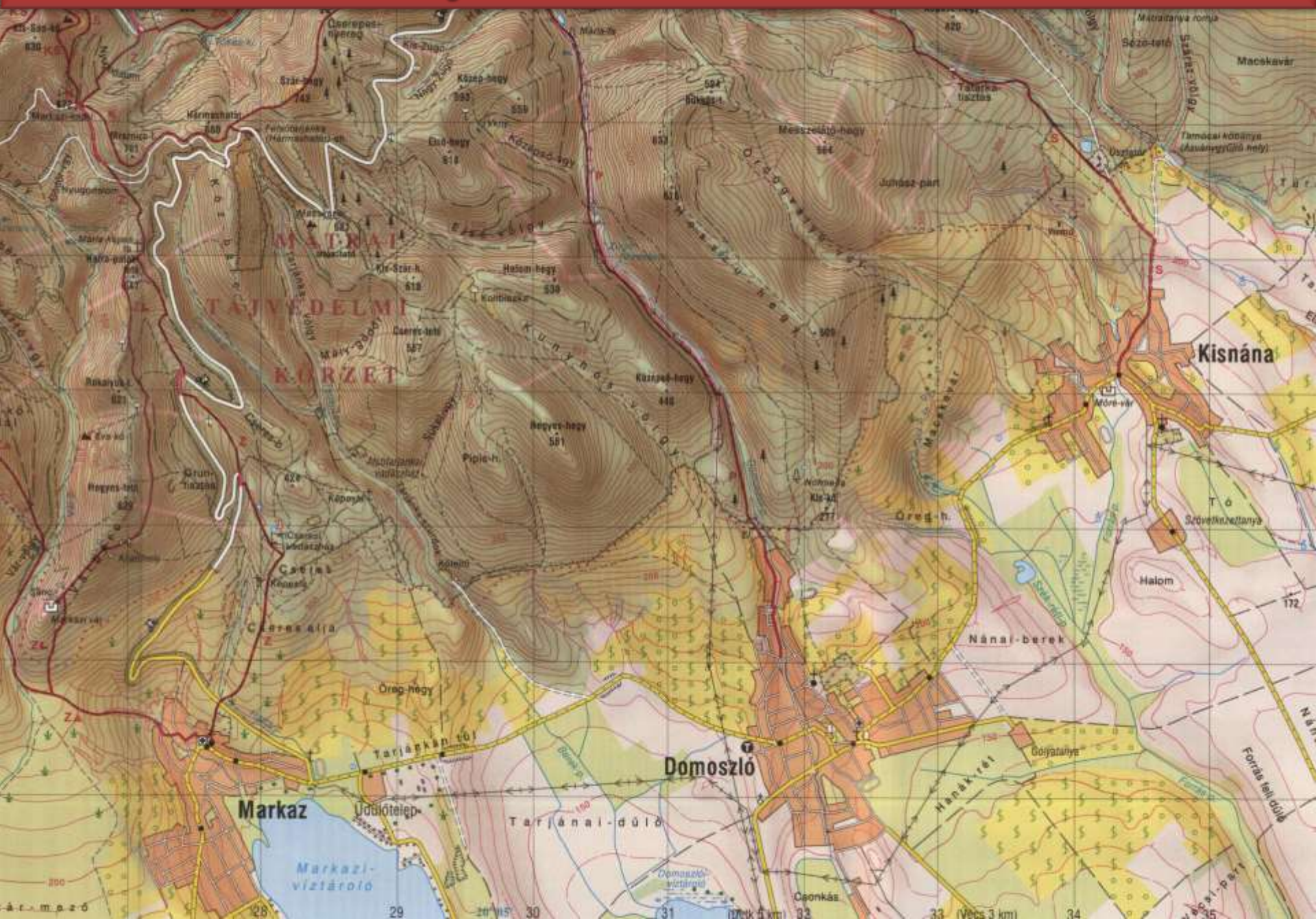

Recsk és környéke

Kisnána és környéke

aragonit

kvarc

kalcit

sziderit

Köszönöm a figyelmet!